

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

No 1

2026

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, yanvar.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqov vich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayev vich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayev vich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyev vich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyev vich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyev vich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyev vich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukurimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

INSON KAPITALINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	52
Dilnoza Ruziqulova Xoliqovna	
INNOVATSION IQTISODIYOTDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA XALQARO TAJRIBA	60
Maksumova Umidaxon Sadikjonovna	
ОЛИГОПОЛИЯ И ТЕОРИЯ ИГР.....	64
Камилова Наргиза Абдукаххоровна, Наимов Самандар Раджабович	
ЦИФРОВЫЕ ИНВЕСТИЦИИ НА ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОМ ТРАНСПОРТЕ: НОВАЯ ЭРА ЭФФЕКТИВНОСТИ	67
Каракулов Фарход Зайпудинович	
MEVA-SABZAVOTCHILIK MAHSULOTLARINING EKSPORT SALOHİYATINI BOSHQARISH SAMARADORLIGINING INNOVATSION YECHIMLARI	72
Ergashev Jamshid Axmadaliyevich	
MOLIYAVIY AKTIVLARNING IQTISODIY MOHIYATI VA TIJORAT BANKLARIDA ULARNING SIFAT MEZONLARINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	77
Iskandarova Munisa Hasan qizi	
MOLIYAVIY RISKLARNI BOSHQARISHDA SUN'IY INTELLEKTNI QO'LLASH IMKONIYATLARI	82
Xojiyev Jaxongir Dushabayevich, To'xtayev Kamol Po'latovich	
MARKETING VA BOZOR IQTISODIYOTI SHAROITIDA TAYYOR KIYIMLARNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	87
Bababekova Gulchexra Baxtiyarovna	
NAMANGAN VILOYATI QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA MODERNIZATSIYA JARAYONLARIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA ULARNING IQTISODIY AHAMIYATI.....	93
Odilova Malika Abdushukur qizi	
TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	98
Toshtemirov Hojiakbar Qahramon o'g'li	
ТУРИЗМ КАК ФАКТОР УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ СТРАНЫ.....	103
Артикова Шохида Ильясовна	
MINTAQALARDA OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARI INNOVATSION SALOHİYATINI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	107
Dadamirzayev Muzaffar Xabibullayevich	
THEORETICAL ASPECTS OF SERVICES IN THE CONTEXT OF UZBEKISTAN'S ECONOMIC TRANSFORMATION	114
Umiddjon Normurodov, Qodirov Yusufbek Suyunbek ugli	
РАЗВИТИЕ ПРЕДПРИЯТИЙ ОБУВНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ МАРКЕТИНГОВЫХ ИННОВАЦИЙ	120
Расулов Нозимжон Набиджонович	
QISHLOQ XO'JALIGI SOHASIDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNING JORIY QILINISHI VA UNI OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDAGI AHAMIYATI.....	125
Saburov Jumanazar Saliyevich	
KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI VA ICHKI BOZORNI KENGAYTIRISH IMKONIYATLARI	129
Mayliyeva Sadoqat Safayozovna	
ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ ТРАНСПОРТНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В УСТОЙЧИВОМ РАЗВИТИИ УЗБЕКИСТАНА.....	134
Убайдуллаев Худоёр Бахтиёр угли	
MINTAQANI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASTERLARI SALOHİYATIDAN SAMARALI FOYDALANISHNING XORIJ TAJRIBASI.....	141
Xayitov Rustam Burxonovich	

BARQAROR MOLIYALASHTIRISH KONSEPSIYASIGA MUVOFIQ “YASHIL” INVESTITSIYALARNI RIVOJLANTIRISH.....	146
<i>Abduraxmonov Alimardon Sodiq o'g'li</i>	
BANK XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI MARKETINGDAN FOYDALANISH.....	151
<i>Dushamov Maxmudjon Maksudbekovich</i>	
HUDUDLARDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI VA ISTIQBOLLARI	159
<i>Ibodova Dilsora Ibdovna</i>	
INVESTITSION PORTFELLARNI SHAKLLANTIRISH, BAHOLASH VA BOSHQARISH.....	165
<i>Baymanova Mavlyuda Djurayevna, Abdullaeva Shohista</i>	
KICHIK XIZMATLAR FAOLIYATINI RASMIYLASHTIRISH ORQALI AHOLI BANDLIGI KO'RSATKICHLARINI OSHIRISH.....	170
<i>Xalimbetov Farxad Bagibekovich</i>	
MONOPOLIYAGA QARSHI BOSHQARUV TIZIMINI RIVOJLANTIRISH: XORIJIY TAJRIBA VA MILLIY YONDASHUVLAR.....	173
<i>Akbarov Jasur Ikromjon o'g'li</i>	
СТАТИСТИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА ДИНАМИКИ И СЕЗОННОСТИ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	179
<i>Салиходжаева Умида Абдуакбар кизи</i>	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDAGI TALABNI PROGNOZLASHNING CHAKANA MARKETING INNOVATSIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDAGI ROLI.....	186
<i>Ostonaqulova Gulsaraxon Muhammadyoqub qizi</i>	
TEMIR YO'L YO'LOVCHI TASHISH KORXONALARI IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH MODELLARI	200
<i>Eshboyev Ulug'bek Farxodovich</i>	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIYAVIY HISOBOT VA AUDIT METOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH	205
<i>Zufarova Zilola Raxim qizi</i>	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN RISKLARNI BOSHQARISH MEXANIZMIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLARNING EKONOMETRIK TAHLILLARI	216
<i>Rahmonqulov Temirbek Eshmamatovich</i>	
MULKIY SOLIQLARNING MAHALLIY BUDJET DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISHDAGI TA'SIRINI BAHOLASH.....	222
<i>Aliyarov Olim Abdug'aparovich</i>	
AVTOMOBIL SANOATIDA MAHSULOT BILAN BOG'LIQ XIZMATLAR TASNIFI.....	231
<i>Saidov Dilshodbek Razzakovich</i>	
UY-JOY FONDINI SAMARALI TASHKIL QILISH VA TAKOMILLASHTIRISHNING XORIJIY TAJRIBALARI.....	236
<i>Otajonov Tohirjon Xo'janazar o'g'li</i>	
TURIZMNI IQTISODIYOTDA TO'G'RIDAN TO'G'RI TA'SIRINI STATISTIK TADQIQOTI.....	241
<i>Jumanova Zilola Tuychiyevna</i>	
RIVOJLANGAN DAVLATLAR BANK EKOTIZIMLARI VA O'ZBEKISTON BANK EKOTIZIMLARINING RIVOJLANISHI VA QIYOSIY TAHLILI	248
<i>X.R. Aliyev</i>	
O'ZBEKISTON OLIY TA'LIM TIZIMI UCHUN DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI ASOSIDA BOSHQARUV METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	254
<i>Abdullayev Javohir Abdumalik o'g'li</i>	
OROL BO'YI MINTAQASIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI INNOVATSION BOSHQARISHNING TASHKILY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	259
<i>Umarova Xusnora Dilmurod qizi</i>	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA ISHCHI KUCHIDAN SAMARALI FOYDALANISH ISTIQBOLLARI	264
<i>Xolmurotov Salimbek Eshbekovich</i>	

INNOVATSION KLASTERLARNI TASHKIL ETISH VA RIVOJLANTIRISHNING MOLIYAVIY MEXANIZMI.....	269
Quliyev Begimqul Melikovich	
ВОПРОСЫ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫМИ ПРОЦЕССАМИ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ.....	276
Ахмедов Самандар Сайфуллоевич	
АГРОЭКОТУРИЗМ КАК НАПРАВЛЕНИЕ ДИВЕРСИФИКАЦИИ ЭКОНОМИКИ СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ УЗБЕКИСТАНА.....	281
Хайдаров Ойбек Зоирович	
THE IMPACT OF DIGITALIZATION ON SERVICE QUALITY AND CUSTOMER SATISFACTION IN THE HOUSEHOLD SERVICE SECTOR: EMPIRICAL EVIDENCE FROM SAMARKAND REGION	287
Pardayev Sherzod Xolmurodovich, Yuldosheva Zulfizar Sayfullayevna	
DEVELOPMENT OF INTERACTIVE MODELING METHODS FOR THE SYNTHESIS OF INTELLIGENT CONTROL SYSTEMS FOR TECHNICAL OBJECTS IN THE DIGITAL ECONOMY.....	293
Mamutova Aygul Kalmurzaevna	
TIJORAT BANKLARIDA INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISHDA RISKLARNI BOSHQARISH MASALALARI.....	298
Abdurazakova Nasiba Sultanovna	
YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA SOLIQ MA'MURIYATCHILIGI TRANSFORMATSIYASI VA UNING MOLIYAVIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI.....	303
Tashmuxe'dova Yayra Atxamovna	
ZAMONAVIY AXBOROT TIZIMLARI ORQALI SOLIQ QARZDORLIGINI UNDIRISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI ASOSIDA TAHLIL	308
Maxmadustov Jalol Maxmadustovich	
TA'LIM MIGRATSIYASI VA INTEGRATSIYA KO'RSATKICHLARINI STATISTIK TAHLILI: YEVROPA ITTIFOQI (SIRIUS) TAJRIBASI VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI.....	314
Abdullayeva Gulhayot Shuhratovna	
HUDUDIY SANOAT KORXONALARI FAOLIYATINI KO'P OMILLI STATISTIK TAHLIL ETISHDAGI ILG'OR XORIJIY TAJRIBALAR VA ULARDAN FOYDALANISH YO'LLARI	319
Tag'oyev Feruz Yorqulovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ORQALI HUDUDIY INVESTITSIYA MUHITINI TAKOMILLASHTIRISH: QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA TAHLIL VA TAVSIYALAR.....	326
Egamberdiev Abbosxon Sherali o'g'li	
KICHIK BIZNESDA INNOVATSION FAOLIYATNI TASHKIL ETISH VA RAG'BATLANTIRISH MEXANIZMLARI	331
Nurullayev Baxrom Botirovich	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA RIVOJLANGAN MAMLAKATLAR TAJRIBASIDAN FOYDALANISH.....	337
Ne'matova Mavsuma	
ZAMONAVIY IQTISODIYOTDA ISLOMIY MOLIYA VA NOBANK KREDIT TASHKILOTLARIDA STRATEGIK BOSHQARUVNING NAZARIY ASOSLARI	341
Galatov Abbas Alibekovich, Xalilov Nurullo Xamidillayevich	
IQTISODIY FAOLLIKNI OSHIRISHGA QARATILGAN DAVLAT FISKAL SIYOSATI HOLATI TAHLILI.....	346
Xudayberginova Nigora Turgunbayevna	
MEHNATGA HAQ TO'LASHNING MOHIYATI VA ULARNI HISOBGA OLISHNING ASOSIY VAZIFALARI	356
Anvar Raximov Maxmarasulovich	
"CRADLE TO CRADLE" VA "CRADLE TO GRAVE" KONSEPSIYALARINING UMUMIY VA XUSUSIY JIHATLARI	360
Sodikov Zokir Rustamovich	
MINTAQADA PARRANDACHILIK SANOATINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI	366
Qarshiyev Obidjon Egamberdiyevich	

AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING BARQAROR RIVOJLANISH STRATEGIYALARI VA MINTAQA IQTISODIYOTIGA TA'SIRI: KEYNESIAN YONDASHUV NUQTAI NAZARIDAN.....	370
Shermatov G'ofurjon G'ulamovich	
QURILISH KORXONALARIDA INQIROZGA QARSHI BOSHQARUVNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI (ROSSIYA TAJRIBASI)	377
O'rinboev Doniyorjon Baxtiyorjon o'g'li	
RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA YASHIL XIZMATLAR SEKTORINING TRANSFORMATSIYASI.....	385
Aliqulova Laylo Ziyadin qizi	
VIRTUAL TA'LIM MUHITI ORQALI TALABALARNING MULOQOT KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH OMILLARI.....	390
Bozorova Muazzam Hamid qizi, Hakimova Mushtariybonu Hamid qizi	
MINTAQA IQTISODIYOTIDA TRANSPORT INFRATUZILMASINI TAKOMILLASHTIRISH KO'RSATKICHLARINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH VA PROGNOZLASHTIRISH	395
Qo'ziyoyev Umarbek Ulug'bekovich	
ОЦЕНКА СТОИМОСТИ И РИСКОВ ПРЯМЫХ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ (FDI)	400
Бахтиярова Дильноза Мадминджановна	
XIZMAT KO'RSATISH TARMOQLARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA MONOPOLIYAGA QARSHI NAZORATNING AHAMIYATI.....	407
Bekbutayev Nodirjon Fayzullayevich	
O'ZBEKISTONDA INTEGRATSIYALASHGAN YASHIL MOLIYALASHTIRISH ARHITEKTURASI: KONSEPTUAL MODEL VA AMALIY TAKLIFLAR.....	412
Qulliyev Ulug'bek Mirzayevich	
BANK TIZIMI FAOLIYATI MISOLIDA MOLIYAVIY ISLOHOTLAR SHAROITIDA KORXONALAR LIKVIDLIGINI OSHIRISH MASALALARI.....	419
Iminova Nurjahan Qodirjon qizi, Karimov Sardorbek Shuxratjon o'g'li	
BOJXONA HUDUDIDA QAYTA ISHLASH BOJXONA REJIMINING SANOAT RIVOJI VA EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISHDAGI O'RNI	423
Baxtiyor Abduganiyev, Nodira Saidbaxromova	
СТРАТЕГИЧЕСКАЯ РОЛЬ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ В СТАНОВЛЕНИИ ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКИ И ОБЕСПЕЧЕНИИ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ	427
Li Kristina Alekseyevna, Элназарова Шарифа Исроиловна, Эшпулатов Достонбек Боходир огли	
TOVAR-XOMASHYO BIRJASIDA SAVDO TURLARINING SHAKLLANISHI VA ULARNING BOZOR SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	432
Xudayberdiyev Kamoliddin Ustemirovich	
THE ROLE OF CORPORATE STRUCTURES IN THE DEVELOPMENT OF GLOBAL FINANCIAL RELATIONS.....	438
Kurbaniyazov Shakhzodbek Karimovich	
BANKLARNI MODERNIZATSIYA VA TRANSFORMATSIYA QILISH JARAYONIDA INVESTITSION KREDITLASH SAMARADORLIGINI TA'MINLASH VA UNI OSHIRISHNING ASOSIY YO'LLARI	442
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
KICHIK BIZNESDA RAQAMLI MARKETING: O'ZBEKISTON SHAROITIDA SAMARADORLIK VA INTEGRATSIYA MODELLARI	446
Kamilov Farxod Shamilevich	
TASHQI SAVDODA EKSPORTNING MAKROIQTISODIY AHAMIYATI	453
Abdivaliyev Shahzodbek Xayrullayevich, Mutalov Sultonbek Abduraim o'g'li, Baymanova Mavlyuda Djurayevna, Ubaydullayeva Gulchexra Erkabayevna, Aipova Iroda Ikramovna	
РАЗВИТИЕ АСПЕКТОВ МАРКЕТИНГА В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ СПОРТИВНЫХ ОРГАНИЗАЦИИ.....	459
Юсупов Махаматамин, Закирова Умида Махаматаминовна	
LIZING OLUVCHI KORXONALARDA BUXGALTERIYA HISOBINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA YURITILISHI	462
Sadritdinov Baxodir	

YASHIL IQTISODIYOT VA KICHIK BIZNES RIVOJLANISHINING NAZARIY-KONSEPTUAL ASOSLARI	467
Isroilov Dilshodbek Rustamovich	
TEXNOLOGIK RESURSLARNI BOSHQARISHDA STRATEGIYALARDAN FOYDALANISH	474
Kazakov Olim Sabirovich	
OLIY TA'LIM EKSPORT XIZMATLARINING IQTISODIY AHAMIYATI HAMDA ZARURLIGI.....	479
Abdusattarova Dildora Bohodirovna	
SANOAT KORXONASIDA INNOVATSION JARAYONLAR SAMARADORLIGINI TAHLIL QILISHNING METODIK YONDASHUVLARI.....	485
Kurbanova Shaxnoza Yuldashbayevna	
ISHLAB CHIQRISH XARAJATLARI HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.....	491
Kafiyev Xojjakbar Xosilbek o'g'li	
BOSHQARUV HISOBINI TASHKIL QILISH YO'NALISHLARI.....	496
Xolmatov Otabek Oybek o'g'li	
INSON KAPITALIGA INVESTITSİYALAR.....	499
Sheraliyeva Saida Azatovna	
TURIZM INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH VA IQTISODIY MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA KLASTER USULLARINI QO'LLASH.....	504
Mizrob Maxmudovich Tashov	
МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ОЦЕНКЕ СТОИМОСТИ КОМПАНИИ В ПРОЦЕССАХ СЛИЯНИЙ И ПОГЛОЩЕНИЙ.....	514
Ли Илларион Георгиевич	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ВИДОВ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ТУРИЗМА УЗБЕКИСТАНА.....	519
Ахмедходжаев Равшан Темурович	
УСТОЙЧИВОЕ И ЦИФРОВОЕ РАЗВИТИЕ РЕГИОНАЛЬНОГО ТУРИЗМА: ЭВОЛЮЦИЯ ТЕОРЕТИЧЕСКИХ ПОДХОДОВ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВАНИЯ	525
Усманова Азиза Баходировна	
О'ZBEKISTONDA TURIZMNI INNOVATSION ASOSDA RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI VA ZARURIYATI.....	529
Temurbek Olimovich Mamayunusov	
КОМПЛЕКСНОЕ УЧЁТНО-АНАЛИТИЧЕСКОЕ СОПРОВОЖДЕНИЕ ПРОЦЕССОВ УПРАВЛЕНИЯ ДЕНЕЖНЫМИ ПОТОКАМИ ПРЕДПРИЯТИЯ.....	536
Эркинбаев Якуббой Хушнуд угли	
ISLOMIY MOLIYA INSTRUMENTLARINING DAVLAT QARZ BARQARORLIGINI TA'MINLASH VA QARZ SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH INSTITUTSIONAL VA AMALIY QO'LLANISH IMKONIYATLARINI KENGAYTIRISH	541
Raxmatov Hamid Hasan o'g'li, Akramov Azizjon Kabirovich	
О'ZBEKISTON SUG'URTA SEKTORIDA INSTITUTSIONAL VA INVESTITSION OMILLARNING MOLIYAVIY BARQARORLIKKA QO'SHMA TA'SIRI.....	549
Fayziyev Oybek Raximovich	
INSTITUTIONALIZATION OF PUBLIC ADMINISTRATION EFFECTIVENESS: A COMPARATIVE ANALYSIS OF OECD COUNTRIES' EXPERIENCE IN GOVERNANCE FOR PUBLIC ADMINISTRATION REFORM.....	556
Sarvar Saidov Khairulloyevich	
О'ZBEKISTONDA INNOVATSION TADBIRKORLIKNI QO'LLAB-QUVVATLASHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	562
Zaynutdinova Umida Djalalovna, Miraxmedova Maftuna Ibragimovna	
SAMARQAND VILOYATIDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA INSON KAPITALINING ROLI.....	568
Gulnora Mardievna Shadieva, Avazova Charos	
ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ФОРМИРОВАНИЯ ДОХОДОВ РАБОТНИКОВ ВУЗОВ В УСЛОВИЯХ ТРАНСФОРМАЦИИ СФЕРЫ УСЛУГ	572
Шадиева Гулнора Мардиевна, Рустамова Фируза	

KICHIK BIZNES KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI BOSHQARISH.....	578
Eminchayev Baxodir Sadikovich	
MINTAQA IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA BARQAROR RIVOJLANISH OMILLARINING NAZARIY TAHLILI.....	583
Tuyev Abdurahmon Yusubovich	
AKTIVLAR SIFATIGA TA'SIR ETUVCHI MAKROIQTISODIY VA INSTITUTSIONAL OMILLARNING TAHLILI.....	587
Rasulov Muhammad Bobur Fazliddin o'g'li	
TIJORAT BANKLARINING MUAMMOLI KREDITLARI (NPL) KO'RSATKICHI ORQALI BANK TIZIMI BARQARORLIGINI BAHOLASH.....	594
Xanmuratov Roushenbek Xalmuxammetovich, Vaxabov A.V.	
AKSIYADORLAR BILAN MANFAATLI MUNOSABATLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHDA AKSIYADORLAR VA ULARNING HUQUQLARINI TA'MINLASH.....	600
Raimov Farrux Avazjon o'g'li	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМОВ ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНВЕСТИЦИЙ В РАЗВИТИЕ ЭКОНОМИКИ СТРАНЫ В ТУРИСТИЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ.....	605
Мирпулатова Луиза Мансуровна, Абдумажидов Шахзод Шерзод угли	
O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNESNING YAIMDAGI ULUSHI VA UNING IQTISODIY BARQARORLIKKA TA'SIRI.....	610
Bo'stonova Nilufar Abdusmatovna	
MAISHIY XIZMATLAR SOHASIDA INNOVATSION KLASTER MODELINI JORIY ETISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI.....	615
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna	
SURXONDARYO VILOYATI ISHLAB CHIQRISH SANOAT KORXONALARI RAQOBATBARDOSHLIGI KO'RSATKICHLARINING STATISTIK TADQIQOTI.....	619
Buriyev Ubaydulla Bozor o'g'li	
MAMLAKATIMIZDA SOLIQ MA'MURCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI VA ULARNI YECHIMLAR.....	623
Normurzayev Umid Xolmurzayevich	
YASHIL IQTISODIYOT RIVOJLANISHINING ASOSIY OMILLARI VA ULARNI BOSHQARISH MASALALARI.....	630
Yuldasheva Nazokat Muzaffar qizi	
AXBOROT MAHSULOTLARI BIZNESINING BARQAROR RIVOJLANISH MEXANIZMI: MONITORING VA BAHOLASH TIZIMI.....	635
Abdullayev Abdulla Fayzulla o'g'li	
O'ZBEKISTONDA BANK TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH TENDENSIYALARI VA MUAMMOLARI.....	640
Raxmanova Iroda Xasilovna	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYA QILISH VA RAQAMLASHTIRISH: MUAMMOLAR VA STRATEGIK YO'NALISHLAR.....	645
Turgunov Abror Kadirovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT DAVRIDA BANK XIZMATLARI VA MOLIYAVIY TEXNOLOGIYALARNING TARAQQIYOTI.....	650
Muminova Marguba Mamirkulovna	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	655
Ulashev Xubbim Askarovich	
KADRLAR SIYOSATI VA DAVLAT XIZMATI SAMARADORLIGINI BAHOLASH HAMDA RIVOJLANTIRISHNING MILLIY MODELINI YARATISH.....	659
Turayev Laziz Shokirovich	
BALIQ YETISHTIRISHNING IQTISODIY SAMRADORLIGINI OSHIRISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNING O'RNI VA AHAMIYATI.....	664
Bo'ltakov Sardor Oqbo'ta o'g'li	

QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'INI UNDIRISH JARAYONIDA SOLIQ TAFOVUTINI (VAT GAP) ANIQLASH VA BAHOLASH USULLARI: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON SHAROITIDA ADAPTIV YONDASHUV.....	670
Urazmatov Jonibek Musurmanovich	
HUDUDLAR SOLIQ SALOHİYATI: OMILLAR VA NATIJA.....	675
Baxtiyorov Umid Kaxramon o'g'li	
AN'ANAVIY HUNARMANDCHILIKNI RAQAMLI PLATFORMALAR ORQALI INNOVATSION TRANSFORMATSIYA QILISH MEXANIZMLARI.....	680
Ermotov A.I.	
TA'MINOT ZANJIRINI BOSHQARISHDA SUPPLY CHAIN CONTROL TOWER KONSEPSIYASIDAN FOYDALANISH AFZALLIKLARI.....	686
Yuldashev Abduxakim Abdulkarimovich	
KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA AXBOROT RESURSLARINING BOSHQARUV MODELİ VA UNING IQTISODIY SAMARADORLIKKA TA'SIRI.....	691
Yo'ldoshev Nodirbek Ne'matjon o'g'li	
DAVLAT FUQAROLIK XIZMATIGA MENTORLIK TIZIMINI TATBIQ QILISHNING METODOLOGIK ASOSLARI.....	696
Xurshida Maxmadaminova	
QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'INING HISOB-KITOB VA UNDIRISH TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI.....	706
Jumanazarov Alisher Toshtemir o'g'li	
ПРАКТИКА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ КЛЮЧЕВЫХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ГОСУДАРСТВЕННЫМИ ФИНАНСАМИ УЗБЕКИСТАНА.....	715
Наимов Шохрух Шарофиддинович	
KORPORATIV DIVIDEND SIYOSATINING YANGI JIHATLARINI O'RGANISH: RIVOJLANAYOTGAN MAMLUKAT MISOLIDA.....	723
Eshev Furqat A'zamovich	
RAQAMLI PLATFORMALAR ASOSIDA "AQLLI SHAHAR" BOSHQARUVINI TAKOMILLASHTIRISH: INSONGA YO'NALTIRILGAN YONDASHUV.....	730
Raximova Madina Shuxrat qizi	
HUDUDIY IQTISODIY TIZIMLARNI BOSHQARISHNING TASHKILY TUZILMALARI.....	737
Umarov Oqil Omiljonovich	
MAMLUKATIMIZ TIJORAT BANKLARINING FOND BOZORIDAGI INVESTITSION FAOLLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	742
Yuldashev Fozil Turapovich	
MAKROIQTISODIY MUVOZANATNI MODELLASHTIRISHDA MATEMATIK USULLARNING TATBIQI VA PROGNOZLASHTIRISH SAMARADORLIGI.....	749
Abdiraimov Abbos Xolmurodovich	
ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ ТОРГОВЫХ ОТНОШЕНИЙ МЕЖДУ УЗБЕКИСТАНОМ И ГОСУДАРСТВАМИ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ.....	756
Мирзамухамедова Шахзода Акмалжон кизи	
O'ZBEKISTONDA IQTISODIY TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA STRATEGIK MENEJMENTNI RIVOJLANTIRISH.....	762
Ismadiyrov Alisher Abduraxmon o'g'li	
СПОСОБЫ ВЫРАЖЕНИЯ СОСТОЯНИЙ ЧЕЛОВЕКА ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИМИ ОБОРОТАМИ РУССКОГО ЯЗЫКА.....	766
Жумаев Шавкат ХХХ	
SUV XO'JALIGI SOHASIDA DASTURIY BUDJETLASHTIRISH BO'YICHA XORIJIY MAMLUKATLAR TAJRIBASI.....	769
Dilshod Pulatov, Dildora Mirzaeva	
МЕТОДЫ СБОРА И АНАЛИЗА ДАННЫХ ДЛЯ ОЦЕНКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТИ ЦИФРОВЫХ ИНВЕСТИЦИЙ.....	776
Каракулов Фарход Зайпудинович	

НЕФОРМАЛЬНАЯ ЗАНЯТОСТЬ И ТЕНЕВАЯ СТОРОНА ЭКОНОМИКИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН: АНАЛИЗ СТРУКТУРНЫХ ВЫЗОВОВ И ГОСУДАРСТВЕННЫХ МЕР ПО ЛЕГАЛИЗАЦИИ.....	782
Салахутдинова Юлдуз Голибовна	
OLIY TA'LIM MUASSASALARINI MOLIYALASHTIRISH MODELLARI VA ULARNING XUSUSIYATLARI.....	787
Xalikov Akmal Xolboyevich	
TIJORAT BANKLARDA MOLIYAVIY XIZMATLARNI DIVERSIFIKATSIYA QILISH ISTIQBOLLARI	793
Roziqov Behzod Bahrom o'g'li	
RAQOBATBARDOSH MUHITDA INNOVATSION MENEDJMENTNI JORIY ETISH MEXANIZMLARI.....	799
Siddikov Askar Axrorovich	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA MARKETING STRATEGIYASINI BAHOLASHNING MEZON VA USULLARI	803
Isakova Naima Ikromjonovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT BUDJETI DAROMADLARINI OSHIRISH IMKONIYATLARI	809
Abdullayeva Iroda Shuxrat qizi	
MULTIMODAL TRANSPORT OQIMLARI SHAROITIDA LOGISTIKA XABLAR JOYLASHUVINI TANLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	813
Umirzaqov Davlatjon Dolimjon o'g'li, Axmedova Muslima Djalolovna	
SUG'URTA ZAXIRALARINI MOLIYAVIY HOLAT TO'G'RISIDAGI HISOBOTDA AKS ETTIRISH TARTIBINI TAKOMILLASHTIRISH	818
Kodirkulov Oybek Turdiboyevich	
MINTAQAVIY IQTISODIYOTNI BOSHQARISHNING XORIJIY TAJRIBALARI	826
Nazarov Nazirjon Narzilloevich	
BUDJET TASHKILOTLARIDA MOLIYAVIY HISOBOTLARNI TUZISH VA ULARNI TAHLIL QILISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI	830
Norqulova Qutlug'nigor Oloviddinova	
XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASIDA BOJ-TARIF SIYOSATINI METODOLOGIK TAKOMILLASHTIRISH MODELLARI	837
Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li	
MAMLAKATIMIZDA SOLIQ MA'MURCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI (XORIJIY TAJRIBA ASOSIDA)	844
Bekmetov Xursandbek Ilxamovich	
SOTISH KANALLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA MARKETING TADQIQOTLARIDAN FOYDALANISH.....	850
Abduxalilova Laylo Tohtasinovna	
MINTAQ IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA XIZMATLAR SOHASINING O'RNI VA OBYEKTIV ZARURIYATI.....	857
Achilova Firuza Kurbanovna	
TIJORAT BANKLARINING RESURS BAZASINI MUSTAHKAMLASH VA INVESTITSION KREDITLASH IMKONIYATLARINI KENGAYTIRISH TAHLILI	862
Faxriddinov Temur Faxriddin o'g'li	
XIZMATLAR SOHASIDA MIJOZLAR BILAN O'ZARO MUNOSABATLARNI RIVOJLANTIRISHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA BAHOLASH MEZONLARI	867
Ismailova Ma'mura Eldorovna	
O'ZBEKISTONDA YASHIL TADBIRKORLIKNI MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARI VA MANBALARI	874
Rustamova Dilsabaxon Djurayevna, Baratov Maxsudali Nazaraliyevich	
KORXONA FAOLIYATIDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH.....	881
Xashimova Dilyora Paxritdinovna	
TURIZM SOHASIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI (DXSH) LOYIHALARINI BOSHQARISHDA ESG VA BMTNING BARQAROR RIVOJLANISH MAQSADLARI (UNSDG) KONSEPSIYALARINING O'ZARO BOG'LIQLIGI	888
Masharipov Ravshan Rajabboyevich	

IQTISODIY, MOLIYAVIY, INVESTITSIYA VA SOLIQ SALOHİYATINING O'ZARO BOG'LIQLIGINING NAZARIY XUSUSIYATLARI.....	893
Jurayev Xusan Atamuratovich	
TIJORAT BANKLARIDA MOLIYAVIY RISKLAR BOSHQARUVINI TAKOMILLASHTIRISH STRATEGIYALARI.....	900
Kadirov Abdumalik Matkarimovich, Abduqodirova Shahzoda Ilhomidin qizi	
MINTAQA IQTISODIYOTINI IQTISODIY-EKOLOGIK JIHATDAN RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	904
Xoliyorova Shoxista Qahramon qizi, Barnoqulova Marjona Otabek qizi	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIYAVIY AKTIVLAR PORTFELLARINI RISK-DAROMAD DILEMMASI ASOSIDA OPTIMALLASHTIRISH (G. MARKOVIS VA J. TOBINNING PORTFEL NAZARIYASI ASOSIDA)	909
Kurbonov Xayrilla	
MAMLAKATIMIZNING BARQAROR IQTISODIY O'SISHGA ERISHISHDA SUN'IY INTELLEKT TIZIMLARINI QO'LLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILASHTIRISH	915
Mirzayev Rustam Ro'ziyevich	
РЫНОЧНЫЙ СПРОС И РАВНОВЕСИЕ	921
Камилова Наргиза Абдукаяхоровна, Ашуrow Сардоржон Зафаржонович	
XORIJIIY DAVLATLARDA AUDITORLIK FAOLIYATINING O'RNI VA UNI RIVOJLANTIRISH TENDENSIYASI.....	925
Akromov Shohrux Shuhrat o'g'li	
MARKETING-INTERNET XIZMATLARIDAN FOYDALANGAN HOLDA SAVDO KORXONALARI RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH.....	929
Ismoilov Lazizbek Rasuljon o'g'li	
KORXONADA INNOVATSION BOSHQARUV MEXANIZMLARINING MAVJUD MODELLARINING RETROSPEKTIVASI.....	934
Toxirova Gullola Mirkamolovna	
SANOATNI IQTISODIY RIVOJLANTIRISHDA TARMOQ KORXONALARI FAOLIYATIGA ESG TAMOYILLARINI JORIY ETISHNING ROLI.....	940
Ne'matov Shoxruxbek Ma'murjon o'g'li	
TIBBIY XIZMATLARNI MOLIYALASHTIRISH VA SAMARADORLIGINI BAHOLASH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	946
Isroilov Bohodir Ibragimovich, Muhammadiev Ramz Zoirjon o'g'li	
TIJORAT BANKLARI AKTIVLARINI DIVERSIFIKATSIYALASHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING ROLI	952
O'ktamova Nozima Narzulla qizi	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УЧЕТА ОСНОВНЫХ СРЕДСТВ.....	957
Жураховов Шержахон Зафаржонович	
O'ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOT KO'LAMI, RIVOJLANISHINING TARIXIIY EVOLYUTSIYASI VA HOZIRGI HOLATI TAHLILI	962
Raxmonov Azizjon Sadullayevich	
SOLIQQA TORTILADIGAN KO'CHMAS MULKLARNI BAHOLASH TIZIMLARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	970
Musalimov Shuxrat Isamuxamedovich	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYALASHNI TAKOMILLASHTIRISH BILAN BOG'LIQ BO'LGAN MUAMMOLAR.....	974
Yuldashev Iskandar Abdurashidovich	
BARQAROR RIVOJLANISH KONSEPSIYASI VA UNING QURILISH SOHASIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK(DXSH)NI BOSHQARISHDAGI O'RNI	980
Rasulov Shuxrat G'ayratovich	
"YASHIL IQTISODIYOT", EKOLOGIK BARQARORLIK VA EKOLOGIK MADANIYAT	984
Ibragimova Saodat Abdumo'minovna	

EKOLOGIK TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA YASHIL IQTISODIYOT KONSEPSIYASINING INSTITUTSIONAL MEKANIZMLARI	990
Mirzayeva Nilufar Sabirjanovna	
IQTISODIY RIVOJLANISHDA INNOVATSIYALARNING NAZARIY ASOSLARI VA AHAMIYATI.....	995
Davlatova Ozoda Olmos qizi	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA KORPORATIV BOSHQARUVNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH: RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'YI INTELLEKTNI JORIY ETISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	1001
Suyunova Dilfuza Dilmurod qizi	
BOZORNI SEGMENTATSİYALASHDA MARKETING TADQIQOTLARINING ROLI	1006
Musayeva Shoira Azimovna, Usmonova Dilfuza Ilxomovna	
O'ZBEKISTONNING "YASHIL IQTISODIYOT"GA O'TISH STRATEGIYASI.....	1010
Sharifboyev Bunyod Azamat o'g'li, Abduraxmanova Gulnora Qalandarovna	
TIJORAT BANKLARI BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA KAPITALNING ROLI	1016
Mirzaraximova Nurhayot Baxrom qizi	
ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ВУЗОВ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН В УСЛОВИЯХ РЕФОРМИРОВАНИЯ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ И РЫНОЧНОЙ КОНКУРЕНЦИИ	1020
Ходжаева Наргизахон Анатолиевна	
FUNDRAISING AS A STRATEGIC TOOL IN MUSEUM MANAGEMENT	1028
Aziza Ibroximova	
KORXONALARDA INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLİYALASHTIRISHDA SOLIQ IMTIYOZLARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI.....	1035
Boboraxmatova Shohsanam Ibodullo qizi	
MOLIYAVIY HISOBOT TIZIMINI XALQARO STANDARTLARGA O'TKAZISHNING O'ZBEKISTONDAGI DINAMIKASI VA NATIJALARI (OLMALIQ KMK MISOLIDA)	1043
A.J.Tuychiyev, M.V Abdunabiyeva	
TARMOQLANGAN AVTOMOBIL YO'LLARI QURISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH: FARG'ONA VODIYSI (FARG'ONA VILOYATI VA QO'QON HUDUDI) MISOLIDA RAQAMLI LOYIHALASH, OPTIMALLASHTIRISH VA INTELLEKTUAL BOSHQARUV	1051
Yakubov Maqsadxon Sultaniyazovich, Norinov Muhammadyunus Usibjonovich, Zikrayev Akmaljon Alimovich	
O'ZBEKISTONDA KORPORATIV INNOVATSIYA TIZIMINI ISH SAMARADORLIGINI BAHOLOVCHI (KPI) AXBOROT TIZIMINI ISHLAB CHIQISH VA TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.....	1057
Rafikova Kamila Baxtiyorovna	
RAQAMLI BANK XIZMATLARINING MOLİYAVIY BOZOR RIVOJIGA TA'SIRI	1063
Abdulazizov Javohir Abduvali o'g'li	
OILAVIY TADBIRKORLIKNI TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN MOLİYALASHTIRISHNING XORIJ TAJRIBASI	1070
Davlyatov Qahramon Abdumavlyanovich	
AMORTIZATSİYALANADIGAN AKTIVLAR HISOBINING ME'YORIY-HUQUQIY ASOSLARI.....	1077
Aminboyev Jaloliddin Otabek o'g'li	
BANKLARDA RISK MADANIYATINI SHAKLLANTIRISH VA RIVOJLANTIRISH.....	1083
Karimov Shohruh Boydulla o'g'li	
DIGITALIZATION, RESEARCH CAPACITY AND HIGHER EDUCATION DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN: AN ARDL-ECM ANALYSIS (2000-2024).....	1087
Ismailova Nilufar	
TURIZMDA TALAB VA TAKLIFNI BAHOLASH USULLARINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	1094
Suyunov Alijon Jumaboy o'g'li	
ОЦЕНКА ВЛИЯНИЯ УПРАВЛЕНИЯ ДОХОДАМИ И РАСХОДАМИ НА ФИНАНСОВУЮ УСТОЙЧИВОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЙ	1099
Аймухаммедова Амина Какажановна	
"O'ZMILLIYBANK" AJDA MIJOZLARNING KREDITGA LAYOQATLILIGI DARAJASI HOLATI TAHLILI	1105
Jumaniyazov Quvanchbek Amatjonovich	

SANOAT KORXONALARINI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH HAMDA ISHLAB CHIQRARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	1110
Qodirov Bekzod Xomidjonovich	
FARMATSEVTIKA SANOATINING ASOSIY RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI IQTISODIY-STATISTIK USULLARI ORQALI TAHLILI	1115
O'taganova Umida Egamberdi qizi	
MAMLAKATIMIZDA XOTIN – QIZLAR O'RTASIDA MAHALLIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH MASALALARI	1123
Rafiyeva Madina Xusinovna	
YASHIL IQTISODIYOTDA DEPOZIT TIZIMINI SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA BOSHQARISH	1128
Norqobilova Feruza Abduhomidovna, Odilov Jahongir Nozimjonovich	
OPTIMIZING HUMAN CAPITAL: THE IMPACT OF SCHOOL MANAGEMENT ON ORGANIZATIONAL CULTURE IN VOCATIONAL EDUCATION.....	1132
Karimova Dilfuza Xatamjonovna	
QISHLOQ XO'JALIGIDA INVESTITSİYALARNING INNOVATSION MAZMUNI RIVOJLANISHINING DOLZARB YO'NALISHLARI	1138
Batirova Raxima Abdujabbarovna, Raximjonov Ulug'bek Boxodir o'g'li	
IQTISODIY TIZIMLARNI MAKRO VA MIKROIQTISODIY DARAJADA PROGNOZLASH: KONSEPTUAL YONDASHUVLAR VA MODELASHTIRISH USULLARI	1142
Alimov Fazliddin Xalimovich	
ISLOMIY MOLIYA INSTITUTLARIDA FOIZSIZ MOLIYALASHTIRISH TAMOYILLARINING IQTISODIY MOHIYATI.....	1147
Pulatova Adolat Djaxangirshyevna	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA INNOVASION FAOLIYATNI SAMARALI BOSHQARISH JARAYONLARI	1152
Fayzieva Dilafuz Shuhratovna	
MARKAZIY BANK RAQAMLI VALYUTASI (CENTRAL BANK DIGITAL CURRENCY): NAZARIY ASOSLAR VA XALQARO TA'RIFLARNING QIYOSIY TAHLILI	1156
Tashqo'ziyev Suxrob Abdurazzak o'g'li	
KORXONALARNI MOLIYAVIY INQIROZGA OLIB KELUVCHI SABABLAR VA ULARNI OLDINI OLISH YO'LLARI.....	1161
Bobomirzayev Isroil	
ИНКЛЮЗИВНЫЙ РОСТ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН: ПРОБЛЕМЫ, УСЛОВИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ РЕАЛИЗАЦИИ.....	1165
Аскарова Мавлуда Турабовна	
XORIJIY INVESTITSİYALARNI JALB QILISHDA MOLIYAVIY BOZOR MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	1171
Ibragimov G'anijon G'ayratovich	
BANK TIZIMIDA OPERATSION RISKLARNI BAHOLASH VA MONITORING MEXANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH.....	1176
Muxitdinova Difuza Farxodovna	
KO'P DARAJALI YONDASHUVNING MIKRO, MEZO VA MAKRO DARAJALARDAGI O'ZARO BOG'LIQLIKLARINI ASOSLASH HAMDA MODEL ARXITEKTURASINI SHAKLLANTIRISHNING METODOLOGIK TAMOYILLARI	1183
Usmonov Maxsud Tulqin o'g'li, Qodirov Farrux Ergash o'g'li	
TIJORAT BANKLARI DAROMAD BAZASINING TARKIBI VA DINAMIKASI ("TURONBANK" ATB MISOLIDA)	1191
Togayev Salim Sobirovich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA KAPITAL TUZILMASINI OPTIMALLASHTIRISH ORQALI KAPITAL BAHOSINI MINIMALLASHTIRISH MEXANIZMLARI	1196
Obidov Sanjar Omonxo'jayevich	
O'ZBEKISTON XIZMATLAR EKSPORTINING GEOGRAFIK TARKIBINI TAKOMILLASHTIRISH IMKONIYATLARI: GRAVITATSION MODEL ASOSIDA TAHLIL	1202
Qodirjonov Adhamjon	

BARQAROR IQTISODIY O‘SISHNI TA‘MINLASHDA TADBIRKORLIK INFRATUZILMASINING INSTITUTSIONAL OMILLARI.....	1212
Arifbayev Bobur Dilshodovich	
СТРАТЕГИЧЕСКАЯ ESG-ТРАНСФОРМАЦИЯ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ В СТРОИТЕЛЬНОЙ ОТРАСЛИ В РАМКАХ СТРАТЕГИИ «УЗБЕКИСТАН – 2030».....	1219
Аблаева Валентина Борисовна	
FINANCING A GREEN UNIVERSITY: MECHANISMS, MODELS, AND STRATEGIC DIRECTIONS FOR SUSTAINABLE CAMPUS DEVELOPMENT	1227
I. Imomov, F.Nishonov	
ПОНЯТИЕ И ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ СОЦИАЛЬНОГО МАРКЕТИНГА В УЗБЕКИСТАНЕ	1234
Шоев Алим Халмуратович	
ANALYZING UZBEKISTAN’S EU EXPORT TRENDS THROUGH THE GENERALIZED SYSTEM OF PREFERENCES PLUS (GSP+) SCHEME.....	1239
Aziz Zikriyoyev, Rajabova Malika Nuriddin qizi	
ANALYZING UZBEKISTAN’S EU EXPORT TRENDS THROUGH THE GENERALIZED SYSTEM OF PREFERENCES PLUS (GSP+) SCHEME.....	1239
Aziz Zikriyoyev, Rajabova Malika Nuriddin qizi	
O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA INVESTITSILAR HISOBIGA ASOSLANGAN XOLATDA MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI TASHKIL ETISH TARTIBI	1247
Xasanova Xusnoraxon Faxriddinovna	
HUDUDIY MOLIYAVIY BARQARORLIKNI TA‘MINLASHDA INVESTITSION FAOLLIKNING ROLI VA UNING RIVOJLANISH MEKANIZMLARI.....	1251
Ollanazarov Bekmurod Davlatmurotovich	
КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ПОДХОДЫ К ИССЛЕДОВАНИЮ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ УНИВЕРСИТЕТОВ.....	1257
Менглиева Индира Баходировна	
ЦЕНООБРАЗОВАНИЕ НА ЭНЕРГЕТИЧЕСКОМ РЫНКЕ: ВЫЗОВЫ И ВОЗМОЖНОСТИ	1261
Умарбеков Бахром Ботирбекович	
O‘ZBEKISTON QAYTA SUG‘URTA TIZIMIDA “ALTERNATIVE RISK CAPITAL”NI JORIY ETISH: IQTISODIY MODEL, EMPIRIK TAHLIL VA ME‘YORIY TAKLIFLAR (JAHON TAJRIBASI MISOLIDA)	1270
Jorabaev Jasur Abduraxmanovich	
O‘ZBEKISTON QAYTA SUG‘URTA TIZIMIDA ALTERNATIVE RISK CAPITAL’NI JORIY ETISH: IQTISODIY MODEL, EMPIRIK TAHLIL VA ME‘YORIY TAKLIFLAR (JAHON TAJRIBASI MISOLIDA)	1276
Jo‘rabayev Jasur Abdurahmonovich	
IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA BOSHQARUV KADRLARINING LIDERLIK SALOHİYATINI BAHOLASH MASALALARI.....	1282
Rasulov Shohruxbek G‘ulomjon o‘g‘li, Ibragimov Isroil Usmonovich	
SURXONDARYO VILOYATIDA MEVA VA SABZAVOT ISHLAB CHIQRISH KO‘RSATKICHLARINING XO‘JALIKLAR TOIFALARI BO‘YICHA TAHLILI.....	1286
Majidova Dilnoza Bahromovna	
TURISTIK XIZMATLARNI RIVOJLANTIRISHDA SUN‘IY INTELLEKTNING (SI) TA‘SIRI.....	1290
Begimqulov Javohirbek Jo‘raqul o‘g‘li	
MINTAQADA SANOAT TARMOQLARI RIVOJLANISHIDA TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MEKANIZMI VA ZARURLIGI.....	1300
Xodjaeva Feruza Komilovna	
TOSHKENT VILOYATI HUDUDLARINING IJTIMOY-IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI IQTISODIY FARQLAR TAHLILI.....	1305
Saidakbarov Saida‘zam Aziz o‘g‘li	
KORXONALARDA UMUM ISHLAB CHIQRISH XARAJATLARI HISOBI	1309
Yax‘yayeva Dilfuza Bagdatovna	
ONLAYN BRONLASH TIZIMLARI: TURLARI, XUSUSIYATLARI VA AJRALIB TURUVCHI BELGILARI	1314
S.S. Ismatillaeva	

BUDJET TIZIMI BUDJETLARI IJROSI USTIDAN MOLIVAVIY NAZORATNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	1320
Saidova Kamolat Farhodovna	
КРИМИНОЛОГИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ФАКТОРОВ, ПОРОЖДАЮЩИХ ЖЕНСКУЮ ПРЕСТУПНОСТЬ: ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ	1326
Нуриллоева Заррина Зокиржоновна	
SAMARQAND VILOYATI MEHMONXONA XO'JALIGIDA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA TURISTLAR OQIMINI BOSHQARISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	1331
Amiriddinova Madinabonu Zayniddin qizi	
SOLIQ YUKINI HISOBLASH VA UNGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILINING METODOLOGIK JIHATLARI	1334
Abdullayev Abror Bozarboyevich	
ПРОИЗВОДИТЕЛЬНОСТЬ ТРУДА В МАЛОМ БИЗНЕСЕ: ОРГАНИЗАЦИОННЫЕ РЕЗЕРВЫ РОСТА И РОЛЬ ОБУЧЕНИЯ ПЕРСОНАЛА.....	1341
Аминжоновна Вазира Мамасидиковна	
DZYUDOCHILARDA USHLAB OLISH (KUMI-KATA) STRATEGIYASINING MUSOBAQA NATIJALARIGA TA'SIRI.....	1350
Shermatov Gulom Qaxxorovich	
G'AZNACHILIK TIZIMIDA RISKLARNI ANIQLASH VA NAZORAT TADBIRLARINI TAKOMILLASHTIRISH CHORALARI	1357
Xasanov Adiz Xusenovich	
O'ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOTNING HOZIRGI HOLATI HAMDA UNI QISQARTIRISHGA QARATILGAN IQTISODIY ISLOHOTLAR.....	1363
Beknazarov Behzod Baxtiyorovich	
IMPROVEMENT OF THE COMMERCIAL BANK PRIVATIZATION PROCESS IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN	1368
Djumaniyazov Islam Karimbayevich	
O'ZBEKISTON TO'QIMACHILIK SOHASI INVESTITSION VA EKSPORT SALOHİYATI TAHLILI	1374
Nurboyev Jaloliddin Mamadiyevich	
TIJORAT BANKLARIDA RISK-MENEJMENTI SAMARADORLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI	1378
Madaminov Bekzod Allayarovich	
IQLIM O'ZGARISHLARI VA XAVF OMILLARI SHAROITIDA AGRAR BIZNESDA XARAJATLAR TAHLILI VA XATARLARNI BOSHQARISH.....	1383
Mamadiyarov Dilshad Uralovich, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
TA'LIM TIZIMINING BOSHQARUVIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH VA YASHIL IQTISODIYOTNING O'RNI	1387
Rasulova Muxabbat Teshabayevna, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
ПОВЫШЕНИЕ ЭКСПОРТНОЙ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТИ НА ОСНОВЕ ЭФФЕКТИВНОЙ ЛОГИСТИКИ И УПРАВЛЕНИЯ ЦЕПОЧКАМИ ПОСТАВОК.....	1392
Каримова Хулкар Рахманали кизи, Махмутуллаева Севинч Хабибулла кизи	
TIJORAT BANKLARI KREDIT PORTFELI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA DIVERSIFIKATSIYALASHNING METODOLOGIK ASOSLARI	1399
Norova Nozima Nabiyevna	
GLOBALLASHUV SHAROITIDA O'ZBEKISTON KOMPANIYALARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING BOSHQARUV SAMARADORLIGIGA TA'SIRI.....	1406
Ahmedova Dilnoza Qalandar qizi	
MINTAQAVIY IQTISODIYOTNING EKOLOGIK MUVOZANATINI SAQLASH ORQALI BARQAROR RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI (NAVOIY VILOYATI TAJRIBASI)	1411
Barnoqulova Marjona Otabek qizi	
KORXONALARDA ESG (ENVIRONMENTAL, SOCIAL, GOVERNANCE) HISOBOTLARINING AUDITINI TASHKIL ETISH VA BAHOLASH MEKANIZMLARI.....	1417
Xolikov Ravshan Anvar o'g'li	

SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMINI RAQAMLI TRANSFORMATSIYA QILISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	1420
Omonov Olim Murodullayevich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA INVESTITSIYA MUHITINI YAXSHILASH MEXANIZMLARI VA ULARNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI	1424
Sharifi Abdul Fatah	
TIJORAT BANKLARI AMALIYOTIDA INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLİYALASHTIRISH BILAN BOG'LIQ MUAMMOLAR	1430
Sadikov Q.M.	
TIJORAT BANKLARIDA TO'LOV AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH: MUAMMOLAR VA YECHIMLAR	1434
Kurbosheva Mohira Xafizovna	
MURAKKAB LOYIHALARDA RISKLARNI BAHOLASH VA BOSHQARISH	1439
Tursunmuratov Sherzod Turdimuratovich	
ЭФФЕКТИВНОЕ УПРАВЛЕНИЕ ДЕБИТОРСКОЙ И КРЕДИТОРСКОЙ ЗАДОЛЖЕННОСТЬЮ ПРЕДПРИЯТИЯ.....	1442
Камолова Феруза Кахрамоновна	
O'ZBEKISTON HUDUDIY RIVOJLANISH STRATEGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING METODOLOGIK YO'NALISHLARI	1448
Ma'murov Baxtiyor Xolmatjanovich	
O'ZBEKISTONDA INSON KAPITALINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY VA INSTITUTSIONAL ASOSLARI: MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR	1456
Ismailova Gulruh Faxriddinovna	
СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ К УПРАВЛЕНИЮ ПЕРСОНАЛОМ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ: ЦИФРОВИЗАЦИЯ, УПРАВЛЕНИЕ ТАЛАНТАМИ И МОТИВАЦИЯ	1462
Абилов Эльман Худаверди оглы	
O'ZBEKISTON BANKLARINING AML TIZIMLARIDA SUN'YI INTELLEKT: STRATEGIK ZARURAT VA JORIY ETISH YO'LLARI	1468
Rashidov Avazbek Raximovich	
GLOBALLASHUV SHAROITIDA O'ZBEKISTONDA TUG'ILISH KO'RSATKICHLARI STATISTIK TAHLILI	1475
Abduraxmanov Abduazim Djalaliddinovich	
BANK KREDITINING KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI RESURLAR BILAN TA'MINLASHDAGI MUAMMO VA YECHIMLAR.....	1483
Bo'tayev O'tkir Eshboevich	
TIJORAT BANKLARINI DAVLAT TASARRUFIDAN CHIQRARISH VA XUSUSIYLASHTIRISHNING HOZIRGI HOLATI VA UNI CHUQURLASHTIRISH YO'LLARI	1489
Salamov Islom Tashkazzakovich	
FRANCHAYZING ASOSIDA FAOLIYAT YURITUVCHI KORXONALAR MAHSULOTLARINI XALQARO BOZORDA ILGARI SURISHDA MERCHANDAYZING DIZAYNI VA VIZUAL MARKETING YONDASHUVLARINING SAMARADORLIGINI BAHOLASH	1495
Xodjayev Anvar Rasulovich	
ISHLAB CHIQRADIGAN SANOAT RAQOBATBARDOSHLIGINI BAHOLASH	1501
Mallaboyev Anvarjon Sotvoldiyevich	
QISHLOQ XO'JALIGIGA MO'LJALLANGAN YERLARNI BOSHQA YER TOIFALARIGA O'TKAZISHNING AXAMIYATI.....	1510
Safayev Sanjarbek Zafarbek o'g'li	
BANK XIZMATLARI SIFATINI BAHOLASHNING KO'P OMILLI INDIKATORLARI TIZIMI.....	1516
Ibroximov Iloxomjon Shavkatjon o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SAMARADORLIGI OMILLARI TAHLILI	1522
Maxmudova Maftunaxon Shavkatjon qizi	

TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SAMARADORLIGI OMILLARI TAHLILI

Maxmudova Maftunaxon Shavkatjon qizi

TDIU mustaqil tadqiqotchisi,

Marg'ilon 3-son texnikumi maxsus fan o'qituvchisi.

ORCID: [0009-0008-8065-2549](https://orcid.org/0009-0008-8065-2549)

E-mail: maftuna0807@icloud.com

Annotatsiya. Mazkur maqolada tijorat banklarida raqamli transformatsiya jarayonlarining samaradorlik omillari tizimli va kompleks yondashuv asosida tahlil qilinadi. Tadqiqot doirasida raqamli texnologiyalarni joriy etishning institutsional, tashkiliy, moliyaviy va risk-menejment jihatlari o'rganilib, ularning bank rentabelligi, operatsion xarajatlar samaradorligi, aktivlar sifati hamda mijozlar qoniqish darajasiga ta'siri baholanadi. Shuningdek, fintech integratsiyasi, sun'iy intellekt asosidagi skoring tizimlari, big data analitikasi hamda raqamli platformalarning bank faoliyatidagi transformatsion roli ilmiy asosda yoritiladi. Tadqiqot natijalari raqamli transformatsiya samaradorligi kapital yetarliligi, operatsion risklarni boshqarish tizimi, korporativ boshqaruv sifati va regulyativ muhit bilan uzviy bog'liqligini asoslaydi hamda banklarda raqamli rivojlanishni baholash uchun integral ko'rsatkichlar tizimini taklif etadi.

Kalit so'zlar: raqamli transformatsiya, tijorat banklari, samaradorlik omillari, operatsion risk, fintech, sun'iy intellekt, big data, bank rentabelligi, raqamli bank xizmatlari, korporativ boshqaruv.

Abstract. This article analyzes the efficiency factors of digital transformation in commercial banks using a systematic and comprehensive approach. The study examines the institutional, organizational, financial, and risk management dimensions of digital technology implementation and evaluates their impact on bank profitability, operational cost efficiency, asset quality, and customer satisfaction. Particular attention is given to the transformative role of fintech integration, artificial intelligence-based scoring systems, big data analytics, and digital platforms in banking operations. The findings demonstrate that the effectiveness of digital transformation is closely linked to capital adequacy, operational risk management systems, corporate governance quality, and the regulatory environment, and propose an integrated indicator framework for assessing digital development in commercial banks.

Key words: digital transformation, commercial banks, efficiency factors, operational risk, fintech, artificial intelligence, big data analytics, bank profitability, digital banking services, corporate governance.

Аннотация. В статье проводится системный и комплексный анализ факторов эффективности цифровой трансформации в коммерческих банках. Исследование охватывает институциональные, организационные, финансовые и риск-менеджмент аспекты внедрения цифровых технологий, а также оценивает их влияние на рентабельность банков, эффективность операционных расходов, качество активов и уровень удовлетворенности клиентов. Особое внимание уделено трансформационной роли финтех-интеграции, скоринговых систем на основе искусственного интеллекта, аналитики больших данных и цифровых платформ в банковской деятельности. Результаты исследования обосновывают взаимосвязь эффективности цифровой трансформации с достаточностью капитала, системой управления операционными рисками, качеством корпоративного управления и регуляторной средой, а также предлагают интегральную систему показателей оценки цифрового развития банков.

Ключевые слова: цифровая трансформация, коммерческие банки, факторы эффективности, операционный риск, финтех, искусственный интеллект, большие данные, рентабельность банка, цифровые банковские услуги, корпоративное управление.

KIRISH

Raqamli iqtisodiyot sharoitida moliya tizimining transformatsiyasi global miqyosda chuqur institutsional va texnologik o'zgarishlarni yuzaga keltirmoqda. Xususan, tijorat banklari faoliyatida raqamli transformatsiya jarayoni an'anaviy bank xizmatlarini avtomatlashtirish bosqichidan o'tib, biznes modellarini tubdan qayta ko'rib chiqish, qiymat yaratish zanjirini optimallashtirish hamda ma'lumotlarga asoslangan boshqaruv tizimini shakllantirish darajasiga yetmoqda. Zamonaviy bank tizimida raqamli platformalar, mobil ilovalar, masofaviy identifikatsiya, sun'iy intellekt asosidagi kredit skoringi va big data analitikasi asosiy raqobat omillaridan biriga aylanmoqda. Shu jihatdan, tijorat banklarida raqamli transformatsiya samaradorligi omillarini ilmiy asosda tadqiq etish nafaqat nazariy, balki amaliy ahamiyatga ham ega.

Bugungi kunda moliya bozorida fintech kompaniyalarining jadal rivojlanishi, raqamli to'lov tizimlari hamda neobanklarning paydo bo'lishi an'anaviy bank segmentida raqobat muhitini yanada kuchaytirmoqda. Natijada tijorat banklari operatsion xarajatlarni optimallashtirish, xizmat ko'rsatish tezkorligini oshirish va mijozlar ehtiyojlariga mos innovatsion mahsulotlar ishlab chiqish maqsadida raqamli transformatsiyani strategik ustuvor yo'nalish sifatida rivojlantirmoqda. Shu bilan birga, raqamlashtirish jarayoni muayyan kapital qo'yilmalar, texnologik infratuzilma xarajatlari hamda kiberxavfsizlikni ta'minlash zarurati bilan bog'liq bo'lib, uning iqtisodiy samaradorligini kompleks baholashni talab etadi.

Raqamli transformatsiya bank faoliyatining barcha yo'nalishlariga – kreditlash, depozit operatsiyalari, to'lov xizmatlari, risk-menejment, ichki audit va komplayens tizimlariga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Xususan, sun'iy intellekt va mashinaviy o'qitish algoritmlaridan foydalanish kredit portfelining sifatini yaxshilash, defolt ehtimolini aniqlash hamda operatsion risklarni prognozlash imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Shu bilan birga, real vaqt rejimida ma'lumotlarni qayta ishlash bank boshqaruvida tezkor va asosli qarorlar qabul qilishga xizmat qilmoqda. Demak, raqamli transformatsiya samaradorligi ko'p omilli iqtisodiy kategoriya bo'lib, u rentabellik, likvidlik, xarajatlar samaradorligi hamda riskga moslashtirilgan daromadlilik ko'rsatkichlari orqali namoyon bo'ladi.

Mavjud ilmiy tadqiqotlarda raqamli transformatsiyaning ayrim komponentlari – fintech integratsiyasi, elektron bank xizmatlari yoki axborot texnologiyalarining joriy etilishi alohida o'rganilgan bo'lsa-da, tijorat banklari samaradorligiga ta'sir etuvchi omillarni integrallashgan model asosida tahlil qilish yetarli darajada yoritilmagan. Ayniqsa, kapital yetarliligi, operatsion risklarni boshqarish tizimi, inson kapitali salohiyati, korporativ boshqaruv sifati hamda regulativ muhit o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni baholash masalasi ilmiy izlanishlarni talab etadi. Shu sababli raqamli transformatsiyani banklarning uzoq muddatli barqaror rivojlanish strategiyasi bilan uyg'unlikda ko'rib chiqish metodologik jihatdan muhim hisoblanadi.

Shuningdek, raqamli transformatsiya jarayonida operatsion risklarning transformatsion xususiyat kasb etishi alohida e'tibor talab qiladi. Avtomatlashtirilgan jarayonlar inson omilini qisqartirgan holda ayrim risklarni kamaytirishga xizmat qilsa-da, kiberxavfsizlik tahdidlari, tizim nosozliklari va ma'lumotlar maxfiyligi bilan bog'liq xatarlar alohida nazoratni talab etadi. Bu esa banklarda riskga asoslangan boshqaruv konsepsiyasini takomillashtirish hamda raqamli muhitga mos nazorat mexanizmlarini ishlab chiqishni taqozo etadi. Demak, raqamli transformatsiya samaradorligi nafaqat daromadlilik ko'rsatkichlari, balki risklarni boshqarish samaradorligi bilan ham belgilanadi.

Mazkur maqolaning ilmiy yangiligi tijorat banklarida raqamli transformatsiya samaradorligini baholashga tizimli yondashuvni taklif etish, samaradorlik omillarini institutsional, moliyaviy va risk-menejment komponentlari kesimida guruhlash hamda ularning o'zaro ta'sir mexanizmlarini asoslashdan iborat. Tadqiqotning maqsadi – tijorat banklarida raqamli transformatsiya samaradorligi omillarini nazariy va empirik jihatdan asoslash hamda ularni baholashning integral ko'rsatkichlar tizimini ishlab chiqishdir.

Ushbu maqsadga erishish uchun quyidagi vazifalar belgilandi: raqamli transformatsiyaning iqtisodiy mohiyatini ochib berish; tijorat banklarida samaradorlikka ta'sir etuvchi asosiy omillarni aniqlash; ularning o'zaro bog'liqligini iqtisodiy-matematik yondashuv asosida baholash; hamda milliy bank tizimi sharoitida amaliy tavsiyalar ishlab chiqish.

Tadqiqot natijalari tijorat banklarining raqamli rivojlanish strategiyasini takomillashtirish, operatsion xarajatlarni optimallashtirish, risklarni boshqarish samaradorligini oshirish hamda moliyaviy barqarorlikni mustahkamlashga xizmat qiladi. Shu bilan birga, ishlab chiqilgan nazariy xulosalar va amaliy tavsiyalar bank tizimida raqamli transformatsiya jarayonlarini chuqurlashtirish hamda ularning iqtisodiy samaradorligini oshirish bo'yicha qarorlar qabul qilishda metodologik asos bo'lib xizmat qilishi mumkin.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Tijorat banklarida raqamli transformatsiya va uning samaradorlikka ta'siri masalasi so'nggi o'n yillikda xalqaro ilmiy doiralarda eng dolzarb tadqiqot yo'nalishlaridan biriga aylandi. Raqamli iqtisodiyot sharoitida bank

tizimi faoliyati nafaqat texnologik yangilanish, balki boshqaruv, marketing va risk-menejment paradigmasining tubdan o'zgarishi bilan tavsiflanadi. Xususan, Erik Brynjolfsson va Andrew McAfee raqamli texnologiyalar iqtisodiy samaradorlikni oshirishini, biroq bu jarayon institutsional moslashuv hamda inson kapitali rivojlanishi bilan uzviy bog'liqligini ilmiy jihatdan asoslab bergan. Ularning ilmiy ishlanmalarida texnologik innovatsiyalar mahsuldorlik o'sishiga xizmat qilishi, biroq yuqori samaradorlikka erishish uchun tashkiliy tuzilma va boshqaruv tizimi transformatsiyasi zarurligi ta'kidlanadi. Mazkur nazariy qarashlar bank sektorida raqamli transformatsiyani baholashda kompleks yondashuv zarurligini ko'rsatadi.

Bank tizimida fintech integratsiyasi hamda raqamli moliya xizmatlarining rivojlanishi bo'yicha Douglas Arner, Ross Buckley va Dirk Zetsche tomonidan olib borilgan tadqiqotlar muhim nazariy asos bo'lib xizmat qiladi. Ushbu olimlar raqamli moliya texnologiyalari banklarning an'anaviy biznes modelini sezilarli darajada takomillashtirib, moliyaviy xizmatlar bozorida raqobat muhitining kengayishiga xizmat qilishini ta'kidlaydi. Shu bilan birga, fintech kompaniyalari bilan hamkorlik qilish yoki ular bilan raqobatlashish strategiyasi banklar uchun yangi institutsional va regulyativ vazifalarni yuzaga keltirishi qayd etiladi. Mualliflar tomonidan ilgari surilgan regulyativ sandbox va innovatsion nazorat mexanizmlari bank tizimining barqarorligini saqlagan holda raqamli transformatsiyani jadallashtirish imkonini berishi ilmiy asoslangan.

Operatsion risklarni boshqarish va raqamli muhitdagi xatarlarni baholash masalalari bank samaradorligini tadqiq etishda alohida ahamiyat kasb etadi. Aurelien Frachot, Philippe Georges hamda Thierry Roncalli tomonidan ishlab chiqilgan Loss Distribution Approach metodologiyasi operatsion risklarni miqdoriy baholashda keng qo'llaniladi. Ularning ilmiy yondashuvi raqamli transformatsiya jarayonida operatsion risklarning tabiati o'zgarishini, xususan, kiberxavfsizlik tahdidlari va tizimli nosozliklar ehtimolining ortishini ko'rsatadi. Shu sababli bank samaradorligini baholashda faqat daromadlilik ko'rsatkichlariga emas, balki riskga moslashtirilgan kapital yetariligi hamda barqarorlik indikatorlariga ham e'tibor qaratish zarurligi ta'kidlanadi.

Sun'iy intellekt va big data analitikasi bank faoliyatida qaror qabul qilish jarayonini tubdan takomillashtirayotgan muhim omil sifatida baholanadi. Ajay Agrawal, Joshua Gans va Avi Goldfarb algoritmik qaror qabul qilish tizimlari kredit riskini aniqlash aniqligini oshirishi hamda tranzaksion xarajatlarni kamaytirishini ilmiy jihatdan asoslab bergan. Ularning tadqiqotlarida sun'iy intellekt asosidagi modellar inson omiliga bog'liq subyektivlikni kamaytirishi bilan birga, ma'lumotlar sifati va algoritmik aniqlik bank barqarorligi uchun muhim ahamiyatga ega ekani ta'kidlanadi. Shu bois raqamli transformatsiya samaradorligini baholashda texnologik innovatsiyalar bilan bir qatorda ularning boshqaruv va nazorat mexanizmlarini ham hisobga olish muhim hisoblanadi.

Mahalliy ilmiy tadqiqotlarda ham bank tizimining modernizatsiyasi va raqamli rivojlanish masalalari keng o'rganilmoqda. Jumladan, Sirojiddinov Nurbek bank tizimida institutsional islohotlar hamda raqamli infratuzilma rivojlanishining moliyaviy barqarorlikka ta'sirini tahlil qilgan. Qodirov Otabek tijorat banklarida innovatsion xizmatlarni joriy etish rentabellik va aktivlar sifati ko'rsatkichlariga ijobiy ta'sir ko'rsatishini empirik jihatdan asoslagan. Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki tomonidan qabul qilingan raqamli bank xizmatlarini rivojlantirishga qaratilgan strategik hujjatlar milliy bank tizimida transformatsiya jarayonining institutsional asosini shakllantirishga xizmat qilmoqda. Bu esa mahalliy ilmiy izlanishlarda raqamli transformatsiyani milliy iqtisodiyot sharoitiga mos holda chuqur o'rganish zaruratini kuchaytirmoqda.

Umuman olganda, xalqaro va mahalliy ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, raqamli transformatsiyaning ayrim jihatlari – fintech integratsiyasi, operatsion risklarni boshqarish, sun'iy intellekt va platforma iqtisodiyoti – yetarli darajada o'rganilgan. Biroq tijorat banklarida raqamli transformatsiya samaradorligi omillarini institutsional, moliyaviy va riskga moslashtirilgan yondashuv asosida kompleks baholash masalasi hali to'liq tizimlashtirilmagan. Ayniqsa, kapital yetariligi, korporativ boshqaruv sifati, texnologik infratuzilma va inson kapitali o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni yagona integrallashgan model asosida tahlil qilish ilmiy jihatdan dolzarb hisoblanadi. Mazkur tadqiqot aynan ushbu ilmiy bo'shliqni to'ldirishga qaratilgani bilan muhim ilmiy ahamiyat kasb etadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot tijorat banklarida raqamli transformatsiya samaradorligi omillarini aniqlash hamda ularning bank faoliyati natijadorligiga ta'sirini baholashga qaratilgan bo'lib, unda tizimli, kompleks va integrallashgan metodologik yondashuv qo'llanildi. Tadqiqot konsepsiyasi raqamli transformatsiyani ko'p omilli iqtisodiy jarayon sifatida talqin qilishga asoslanadi, ya'ni u nafaqat texnologik yangilanish, balki institutsional o'zgarishlar, boshqaruv tizimi takomillashuvi hamda risk-menejment mexanizmlarining transformatsiyasini ham qamrab oladi. Shu bois metodologiyada nazariy umumlashtirish, qiyosiy tahlil, statistik baholash hamda ekonometrik modellashtirish usullari o'zaro uyg'unlashtirildi. Ilmiy izlanishda raqamli transformatsiya samaradorligi bankning moliyaviy natijalari, operatsion xarajatlari, aktivlar sifati hamda risk darajasi bilan o'zaro bog'liq holda o'rganildi.

Tadqiqotning empirik asosini tijorat banklarining moliyaviy hisobotlari, ochiq statistik ma'lumotlar hamda regulyator tomonidan e'lon qilingan ko'rsatkichlar tashkil etadi. Tahlil uchun bir necha yillik dinamik

ma'lumotlar qamrab olinib, bu raqamli transformatsiya jarayonining bosqichma-bosqich rivojlanishini va uning samaradorlikka ta'sirini aniqlash imkonini berdi. Ma'lumotlar bazasida banklarning rentabellik ko'rsatkichlari (ROA, ROE), operatsion xarajatlar samaradorligi (cost-to-income ratio), kapital yetariligi darajasi, muammoli kreditlar ulushi hamda raqamli xizmatlar hajmi kabi indikatorlar hisobga olindi. Mazkur ko'rsatkichlar bank samaradorligining moliyaviy hamda riskga moslashtirilgan jihatlarini aks ettiradi va raqamli rivojlanish darajasi bilan o'zaro bog'liqlikni aniqlash uchun muhim asos bo'lib xizmat qiladi.

Metodologiyada raqamli transformatsiya darajasini baholash uchun ko'rsatkichlar tizimi ishlab chiqildi hamda ular asosida integral indeks shakllantirildi. Mazkur indeks banklarning texnologik infratuzilmasi rivojlanganlik darajasi, masofaviy xizmatlar ulushi, raqamli tranzaksiyalar hajmi, IT-investitsiyalar miqdori hamda avtomatlashtirilgan jarayonlar ulushi kabi omillarni qamrab oldi. Integral baholash usuli sifatida standartlashtirish hamda vaznli koeffitsiyentlar asosida agregatsiya mexanizmidan foydalanildi. Ushbu yondashuv raqamli transformatsiyaning ko'p qirrali ta'sirini yagona miqdoriy ko'rsatkich orqali ifodalash imkonini berdi hamda banklar kesimida taqqoslama tahlil o'tkazishga sharoit yaratdi.

Raqamli transformatsiya va bank samaradorligi o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni aniqlash maqsadida ekonometrik modellashtirish usullari qo'llanildi. Xususan, panel ma'lumotlar asosida regressiya modeli tuzilib, unda bog'liq o'zgaruvchi sifatida bank rentabelligi va xarajatlar samaradorligi ko'rsatkichlari, mustaqil o'zgaruvchilar sifatida esa raqamli transformatsiya indeksi, kapital yetariligi darajasi, aktivlar sifati hamda operatsion risk indikatorlari kiritildi. Modelda individual va vaqt omillarini hisobga olish uchun fiksirlangan hamda tasodifiy effektlar yondashuvi sinovdan o'tkazildi. Shuningdek, multikollinerlik, geteroskedastiklik va avtoregressiya muammolarini aniqlash hamda bartaraf etish bo'yicha diagnostik testlar qo'llanildi. Bu esa olingan natijalarning ishonchligini ta'minlashga xizmat qildi.

Tadqiqot metodologiyasida riskga moslashtirilgan yondashuv alohida o'rin tutadi, chunki raqamli transformatsiya sharoitida operatsion va kiber risklarning roli ortib bormoqda. Shu sababli samaradorlikni baholashda faqat sof moliyaviy natijalarga emas, balki kapital yetariligi, operatsion risk ulushi hamda muammoli kreditlar darajasi kabi barqarorlik indikatorlariga ham e'tibor qaratildi. Natijada raqamli transformatsiyaning iqtisodiy samaradorligi moliyaviy natijadorlik va risk darajasi o'rtasidagi muvozanat nuqtai nazaridan baholandi.

Umuman olganda, qo'llanilgan metodologik yondashuv raqamli transformatsiya jarayonining tijorat banklari samaradorligiga ta'sirini kompleks va ilmiy asosda tahlil qilish imkonini berdi. Integrallashgan indeks, panel regressiya modeli hamda riskga moslashtirilgan baholash mexanizmlarining uyg'unligi tadqiqot natijalarining nazariy asoslanganligini va amaliy ahamiyatini oshiradi. Mazkur metodologiya milliy bank tizimida raqamli rivojlanish darajasini baholash hamda strategik qarorlar qabul qilishda qo'llanishi mumkin bo'lgan ilmiy-amaliy instrument sifatida taklif etiladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot doirasida tijorat banklarida raqamli transformatsiya darajasi hamda ularning moliyaviy va riskga moslashtirilgan samaradorlik ko'rsatkichlari o'rtasidagi bog'liqlik chuqur empirik tahlil asosida o'rganildi. Avvalo, banklarning so'nggi yillardagi raqamli xizmatlar ulushi, mobil banking foydalanuvchilari soni, internet-tranzaksiyalar hajmi, IT-investitsiyalar miqdori hamda avtomatlashtirilgan operatsiyalar salmog'i bo'yicha ma'lumotlar yig'ildi. Mazkur ko'rsatkichlar asosida har bir bank uchun raqamli transformatsiya indeksi shakllantirildi. Shu bilan birga, samaradorlikni baholashda rentabellik (ROA, ROE), operatsion xarajatlar samaradorligi (cost-to-income ratio), kapital yetariligi darajasi, muammoli kreditlar ulushi hamda riskga moslashtirilgan daromadlilik indikatorlari kompleks tarzda hisobga olindi. O'tkazilgan tahlillar raqamli transformatsiya darajasi yuqori bo'lgan banklarda moliyaviy natijalar nisbatan barqarorroq shakllanishini ko'rsatdi. Bu esa raqamlashtirish jarayonining bank tizimidagi strategik ahamiyatini tasdiqlaydi.

Empirik ma'lumotlar raqamli xizmatlar ulushi ortishi bilan operatsion jarayonlarning optimallasuvi yuz berayotganini ko'rsatdi. Masofaviy xizmatlar ko'lamining kengayishi filial xarajatlarini qisqartirish, qog'oz hujjatlar aylanishini kamaytirish hamda inson omiliga bog'liq operatsion xatolarni pasaytirishga xizmat qilgan. Ayniqsa, mobil ilovalar orqali amalga oshirilgan tranzaksiyalar ulushi 40–60 foiz oralig'iga yetgan banklarda cost-to-income ko'rsatkichining sezilarli darajada yaxshilangani kuzatildi. Ushbu holat bank daromadlari tarkibida komissiya tushumlarining ortishi bilan ham izohlanadi. Natijada raqamli transformatsiya xarajatlar samaradorligini oshiruvchi muhim omillardan biri sifatida namoyon bo'ldi.

Raqamli transformatsiya va rentabellik o'rtasidagi bog'liqlik regressiya tahlili orqali ham tasdiqlandi. Model natijalariga ko'ra, raqamli transformatsiya indeksining oshishi ROA va ROE ko'rsatkichlarining ijobiy dinamikasiga olib kelgan. Xususan, indeksning 1 birlikka o'sishi ROA ning o'rtacha 0,15 foiz punktga, ROE ning esa 0,9 foiz punktga oshishiga ta'sir ko'rsatgan. Ushbu natijalar statistik jihatdan ahamiyatli bo'lib, p-qiymatlarining 5 foizlik ishonchlilik darajasidan past ekani aniqlangan. Shuningdek, modelning aniqlik darajasi yetarlicha yuqori bo'lib, raqamli omillar bank samaradorligidagi o'zgarishlarning muhim qismini izohlab bera olishini ko'rsatdi.

Quyidagi jadvalda raqamli transformatsiya indeksi hamda asosiy moliyaviy ko'rsatkichlar o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik kengaytirilgan ko'rinishda aks ettirilgan (1-jadval).

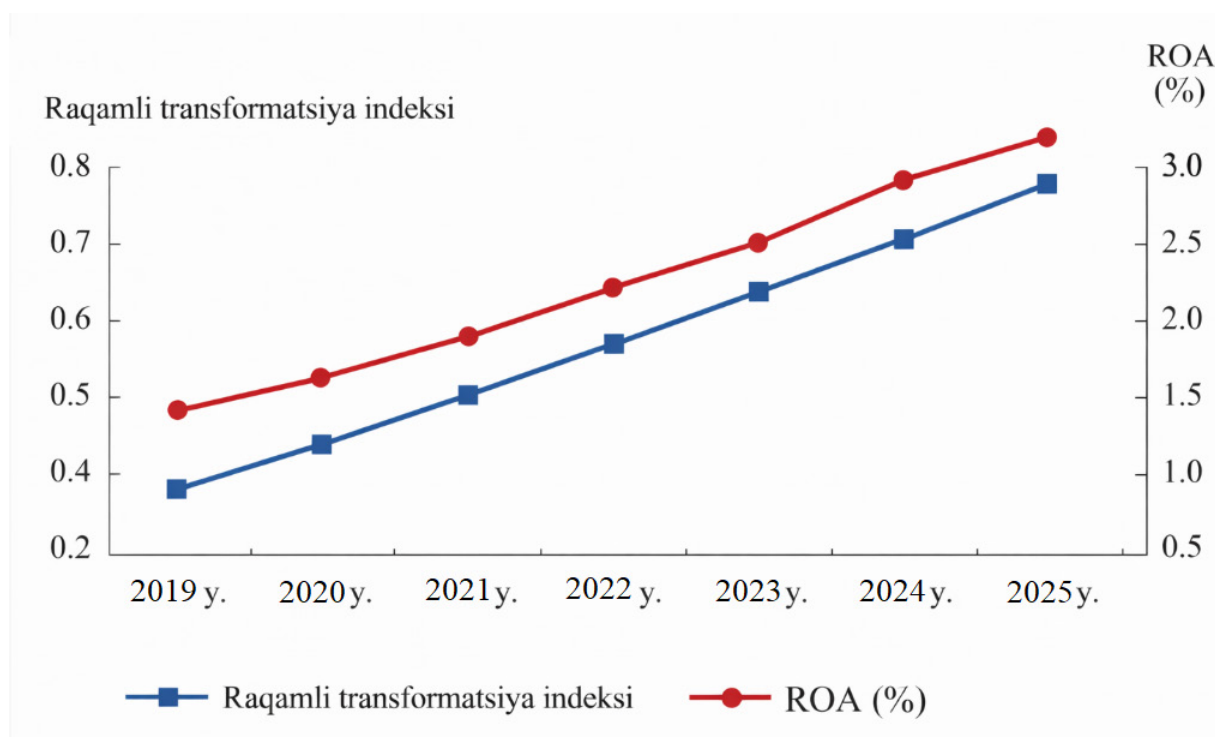
1-jadval. Tijorat banklarida raqamli transformatsiya va samaradorlik ko'rsatkichlari o'rtasidagi bog'liqlik

Ko'rsatkichlar	O'rtacha qiymat	Raqamli transformatsiya indeksi bilan korrelyatsiya	Regressiya koeffitsiyenti	p-qiymati
ROA (%)	2,1	0,64	0,15	0,021
ROE (%)	18,4	0,71	0,90	0,014
Cost-to-income (%)	48,7	-0,58	-0,27	0,033
NPL darajasi (%)	4,6	-0,42	-0,18	0,041
Kapital yetarliligi (%)	16,8	0,49	0,22	0,037

Jadval ma'lumotlari raqamli transformatsiya indeksi bilan banklarning rentabellik ko'rsatkichlari o'rtasida kuchli ijobiy bog'liqlik mavjudligini ko'rsatadi. Xususan, ROA va ROE ko'rsatkichlari bilan ijobiy korrelyatsiya aniqlangan bo'lib, bu raqamli texnologiyalarni joriy etish banklarning moliyaviy natijadorligini oshirishga xizmat qilayotganini anglatadi. Cost-to-income hamda NPL ko'rsatkichlari bilan esa salbiy bog'liqlik kuzatilgan bo'lib, bu raqamlashtirish jarayonlari operatsion xarajatlarni optimallashtirish hamda kredit portfeli sifatini yaxshilashga ijobiy ta'sir ko'rsatishini bildiradi. Kapital yetarliligi ko'rsatkichi bilan aniqlangan ijobiy bog'liqlik banklarning raqamli investitsiyalarni moliyaviy barqarorlikni saqlagan holda amalga oshirayotganini ko'rsatadi. Regressiya koeffitsiyentlari hamda ularning statistik ahamiyatlilik darajasi empirik natijalarning ishonchligini tasdiqlaydi.

Operatsion risk va raqamli transformatsiya o'rtasidagi bog'liqlik ham alohida baholandi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, dastlabki bosqichda IT-investitsiyalar hajmining oshishi operatsion xarajatlarning vaqtincha ko'payishiga olib kelgan bo'lsa-da, o'rta muddatli davrda avtomatlashtirilgan nazorat tizimlari hamda raqamli monitoring mexanizmlarining joriy etilishi inson omiliga bog'liq xatolarni sezilarli darajada kamaytirgan. Natijada operatsion risk ko'rsatkichlarining pasayishi kuzatilgan. Ayniqsa, kredit skoring jarayonlarining algoritmik asosga o'tkazilishi kredit riskini yanada aniqroq baholash imkonini yaratdi. Bu esa riskga moslashtirilgan daromadlilik ko'rsatkichlarining ijobiy dinamikasini ta'minlagan.

Quyidagi rasmda raqamli transformatsiya indeksi va ROA ko'rsatkichi o'rtasidagi dinamik bog'liqlik tasvirlangan (1-rasm).

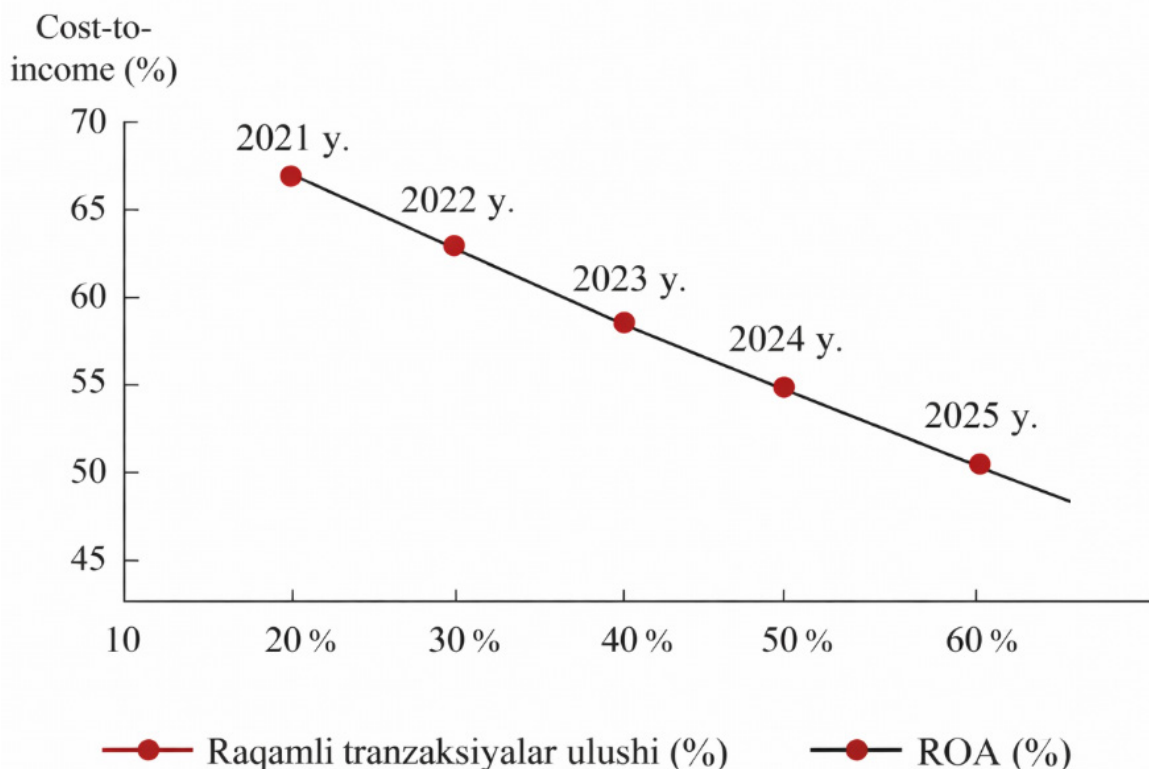
1-rasm - Raqamli transformatsiya indeksi va ROA o'rtasidagi dinamik bog'liqlik

Mazkur grafik tahlili shuni ko'rsatadiki, raqamli rivojlanish sur'atlari yuqori bo'lgan banklarda aktivlar rentabelligi barqaror o'sish tendensiyasiga ega. Ayniqsa, masofaviy xizmatlar ulushi 50 foizdan oshgan davrdan boshlab ROA ko'rsatkichida sezilarli ijobiy siljish kuzatiladi. Bu holat raqamli infratuzilmaning yetarli darajada shakllanishi moliyaviy natijalarga bevosita ta'sir ko'rsatishini tasdiqlaydi. Dinamik trend tahlili regressiya natijalari bilan mos keladi va modelning amaliy ahamiyatini yanada oshiradi.

Shuningdek, raqamli tranzaksiyalarning ulushi va operatsion xarajatlar samaradorligi o'rtasidagi teskari bog'liqlik ham aniqlangan. Raqamli kanallar orqali amalga oshirilgan operatsiyalar hajmi ortishi bilan filiallar yuklamasi kamayib, operatsion xarajatlar qisqarishi kuzatiladi. Ushbu jarayon, ayniqsa, filial tarmog'i keng bo'lgan banklarda yanada yaqqol namoyon bo'ladi. Natijada cost-to-income ko'rsatkichining barqaror pasayish tendensiyasi kuzatiladi.

Quyidagi rasmda raqamli tranzaksiyalarning ulushi va cost-to-income ko'rsatkichi o'rtasidagi bog'liqlik aks ettirilgan (2-rasm).

2-rasm – Raqamli tranzaksiyalarning ulushi va cost-to-income ko'rsatkichi o'rtasidagi bog'liqlik

Grafik tasvir raqamli operatsiyalar ulushi ortishi bilan xarajatlar samaradorligi yaxshilanishini ko'rsatadi. Uzoq muddatli dinamik tahlil natijalariga ko'ra, raqamli transformatsiya investitsiyalari dastlab ma'lum darajada xarajat bosimini yuzaga keltirgan bo'lsa-da, keyingi bosqichlarda operatsion samaradorlikning ortishi hisobiga ijobiy moliyaviy natijalarni ta'minlagan. Bu esa raqamli transformatsiyani qisqa muddatli loyiha sifatida emas, balki strategik va uzoq muddatli investitsiya sifatida ko'rib chiqish zarurligini ko'rsatadi.

Umuman olganda, olib borilgan tahlillar tijorat banklarida raqamli transformatsiya samaradorlikning muhim drayveri ekanligini tasdiqlaydi. U banklarning rentabelligini oshirish, operatsion xarajatlarni optimallashtirish, kredit portfeli sifatini yaxshilash hamda risklarni boshqarish tizimini takomillashtirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, raqamli rivojlanish darajasi bankning kapital yetariligi, boshqaruv sifati va texnologik infratuzilmasi bilan uzviy bog'liq ekanligi aniqlanadi. Shu sababli raqamli transformatsiya jarayonini bosqichma-bosqich hamda ilmiy asoslangan strategiya asosida amalga oshirish banklarning moliyaviy barqarorligini ta'minlashda muhim omil hisoblanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Olib borilgan empirik tahlillar natijalari tijorat banklarida raqamli transformatsiya samaradorlikning muhim drayveri ekanligini tasdiqladi. Raqamli transformatsiya indeksi va moliyaviy natijalar o'rtasida aniqlangan ijobiy bog'liqlik banklarning texnologik rivojlanish darajasi oshgani sari rentabellik ko'rsatkichlari yaxshilanishini

ko'rsatdi. Xususan, ROA va ROE ko'rsatkichlarining o'sishi, cost-to-income ko'rsatkichining pasayishi hamda muammoli kreditlar ulushining qisqarishi raqamlashtirish jarayonining bevosita iqtisodiy samaradorlikni ta'minlashga xizmat qilayotganini anglatadi. Bu esa raqamli transformatsiyani bank strategiyasining markaziy elementi sifatida ko'rib chiqish zarurligini asoslaydi.

Tahlillar shuni ko'rsatdiki, raqamli infratuzilmaga yo'naltirilgan investitsiyalar qisqa muddatda operatsion xarajatlarni oshirishi mumkin, biroq o'rta va uzoq muddatda ular xarajatlar samaradorligini sezilarli darajada yaxshilaydi. Avtomatlashtirilgan jarayonlar inson omiliga bog'liq xatolarni kamaytiradi, kredit skoring tizimlarining algoritmik asosga o'tkazilishi esa kredit riskini yanada aniqroq baholash imkonini yaratadi. Natijada riskga moslashtirilgan daromadlilik ko'rsatkichlari barqaror ijobiy dinamikani namoyon etadi. Demak, raqamli transformatsiya moliyaviy natijadorlik va risklarni boshqarish o'rtasidagi muvozanatni ta'minlovchi muhim omil sifatida namoyon bo'ladi.

Shu bilan birga, tadqiqot natijalari raqamli transformatsiya samaradorligi bankning kapital yetarliligi, korporativ boshqaruv sifati hamda institutsional muhit bilan uzviy bog'liq ekanligini ko'rsatdi. Texnologik modernizatsiya moliyaviy barqarorlikni saqlagan holda bosqichma-bosqich amalga oshirilgandagina yuqori natija beradi. Shu bois raqamli transformatsiya jarayoni strategik rejalashtirish, ichki nazorat tizimlari hamda regulativ talablar bilan uyg'un holda amalga oshirilishi maqsadga muvofiq.

Tadqiqot natijalariga asoslanib, quyidagi ilmiy-amaliy takliflarni ilgari surish mumkin. Birinchidan, tijorat banklarida raqamli transformatsiya darajasini baholovchi integral indeksni amaliy monitoring instrumenti sifatida joriy etish maqsadga muvofiq. Bu banklar kesimida raqamli rivojlanish dinamikasini tizimli ravishda baholash hamda strategik qarorlar qabul qilish imkonini beradi. Ikkinchidan, IT-investitsiyalarni riskga moslashtirilgan kapital rejalashtirish tizimi bilan uyg'unlashtirish zarur, chunki raqamli infratuzilmaning barqarorligi moliyaviy xavfsizlikning muhim omillaridan biridir.

Uchinchidan, kreditlash jarayonlarida sun'iy intellekt va big data analitikasidan foydalanishni kengaytirish, bunda algoritmik shaffoflik hamda ma'lumotlar xavfsizligini ta'minlash mexanizmlarini yanada kuchaytirish lozim. To'rtinchidan, masofaviy xizmatlar ulushini oshirish orqali operatsion xarajatlarni optimallashtirish strategiyasini ishlab chiqish banklarning uzoq muddatli samaradorligini ta'minlaydi. Beshinchidan, kiberxavfsizlik hamda operatsion risklarni boshqarish tizimlarini xalqaro standartlarga mos ravishda takomillashtirish muhim ahamiyat kasb etadi, chunki raqamli transformatsiya jarayonida ushbu risklarning ahamiyati ortib boradi.

Umuman olganda, raqamli transformatsiya tijorat banklarining moliyaviy natijadorligi va raqobatbardoshligini oshirishda strategik omil hisoblanadi. Tadqiqot natijalari bank tizimida raqamli rivojlanish siyosatini ilmiy asosda shakllantirish, operatsion samaradorlikni oshirish hamda moliyaviy barqarorlikni mustahkamlashga xizmat qiladi. Shu bilan birga, ishlab chiqilgan metodologik yondashuv va empirik xulosalar milliy bank amaliyotida raqamli transformatsiyani boshqarish bo'yicha qarorlar qabul qilishda muhim ilmiy asos bo'lib xizmat qilishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Brynjolfsson E., McAfee A. *The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies*. New York: W.W. Norton & Company, 2014. pp. 1–306.
2. Brynjolfsson E., McAfee A. *Machine, Platform, Crowd: Harnessing Our Digital Future*. New York: W.W. Norton & Company, 2017. pp. 1–336.
3. Arner D.W., Barberis J., Buckley R.P. The evolution of fintech: A new post-crisis paradigm. *Georgetown Journal of International Law*, 2016, Vol. 47, pp. 1271–1319.
4. Zetsche D.A., Buckley R.P., Arner D.W., Barberis J.N. From fintech to techfin: The regulatory challenges of data-driven finance. *New York University Journal of Law and Business*, 2018, Vol. 14, pp. 393–446.
5. Buckley R.P., Arner D.W., Zetsche D.A., Barberis J.N. Fintech and regtech: Impact on regulators and banks. *Journal of Banking Regulation*, 2019, Vol. 20, No. 4, pp. 256–273.
6. Frachot A., Georges P., Roncalli T. Loss distribution approach for operational risk. *Journal of Operational Risk*, 2001, Vol. 1, No. 1, pp. 1–23.
7. Roncalli T. *Introduction to Risk Parity and Budgeting*. Boca Raton: Chapman and Hall/CRC, 2013. pp. 1–312.
8. Agrawal A., Gans J., Goldfarb A. *Prediction Machines: The Simple Economics of Artificial Intelligence*. Boston: Harvard Business Review Press, 2018. pp. 1–272.
9. Agrawal A., Gans J., Goldfarb A. *Power and Prediction: The Disruptive Economics of Artificial Intelligence*. Boston: Harvard Business Review Press, 2022. pp. 1–320.
10. Sirojiddinov N. *Bank tizimida raqamli transformatsiya va moliyaviy barqarorlik*. Toshkent: Iqtisodiyot, 2021. B. 1–214.
11. Qodirov O. *Tijorat banklarida innovatsion xizmatlarni rivojlantirish va rentabellik ko'rsatkichlariga ta'siri*. Toshkent: Moliya, 2022. B. 1–186.
12. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. *O'zbekiston Respublikasida raqamli bank xizmatlarini rivojlantirish strategiyasi*. Toshkent, 2020. B. 1–48.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>